

store Masser af Saltvand ind gennem Løbet og foraarsagede skæbnesvangre Oversvømmelser i de frugtbare Engstrækninger omkring Fjorden. Det ud- og indstrømmende Vand udvidede Kanalen, saaledes at dennes Bredde mangedobledes fra 26 m til ca. 300 m; derved steg Voldsomheden af Oversvømmelserne, og efter flere forgæves Forsøg paa at tæmme Vandet ved Betondæmninger maatte man til sidst (1915) lukke Løbet igen uden at have opnaaet den tilsigtede Regulering af Fjordens Afløb. Der blev saa gravet en lille Kanal gennem Klitten ved Gjødelen, Nord for Nymindegabs Kro, og dette Løb begyndte straks paa Grund af Kyststrømmen at flytte sig mod Syd, saaledes som Udløbet fra Fjorden har gjort saa langt tilbage, vore Oplysninger om denne Del af Danmark rækker.

I 1914 blev der saa nedsat en Kommission, hvis Betænkning (21. September 1915) gik ud paa, at der burde anlægges et sikret Afløb med to Sluser, en Frisluse samt en Skibsfartssluse til Brug for mindre Fartøjer, hvorved navnlig var tænkt paa Fiskekuttere. Ved Lov af 29. Marts 1924 blev det besluttet at udføre et Arbejde af denne Udstrækning, og i Aar er det lykkedes at fuldende det.

Den nu aabnede Hvide Sande Kanal er spærret af to Sluseanlæg, nemlig en Afløbssluse til Regulering af Vandstand og Saltholdighed i Fjorden samt en Kammersluse 34 m lang, 8,5 m bred og en Vanddybde af ca. 4 m. Udløbet i Vesterhavet er fastlagt mellem to Ledeværker, Høfder, der fra Klitten skyder sig ud i Havet. Det menes, at den fra Fjorden udgaaende Strøm vil være tilstrækkelig stærk til at forhindre Tilsanding, og at Løbet paa den Maade skal kunne bevare sin nuværende Dybde og Sejlbarhed.

Aabningen af den nye Forbindelse mellem Ringkøbing Fjord og Havet skete den 30. August d. A., og man tog derefter fat paa Lukningen af Udløbet ved Gjødelen, hvilket tilendebragtes den 18. September.

Livsvilkaar for Dyr og Planter i Fjorden har under disse Forhold været meget skiftende og har frembudt et værdifuldt Studieobjekt. Allerede i det klassiske Værk af H. A. Rambusch foreligger et yderst interessant og for Kendskabet til den jyske Vestkyst vigtigt Materiale, senere har A. C. Johansen givet en Fremstilling af de Ændringer i Ringkøbing Fjords Fauna, der indtraadte ved Anlægget af den første Hvide Sande Kanal, og gennem de sidste Aar har man fulgt Udviklingen af Livet i Fjorden ved omfattende Undersøgelser af zoologisk og botanisk Art.

Man maa nu haabe, at det gamle og overmaade vanskelige Problem, Ringkøbings Fjords Afløb og Vandstandens Regulering, har fundet sin endelige Løsning, og at den trufne Ordning maa vise sig at svare til de stillede Forventninger og blive til Gavn for hele Egnen omkring Fjorden. N. N.

Litteratur om Ringkøbing Fjord:

Rambusch, S. A.: Studier over Ringkøbing Fjord. København 1900.

Johansen, A. C.: Om Forandringer i Ringkøbing Fjords Fauna. Kbh. 1913.

Kommissionsbetænkningen af 21. September 1915.

Lillelund, C. F.: Det nye Udløb fra Ringkøbing Fjord ved Hvide Sande. Ingeniøren Nr. 41. Okt. 1931.

Indbyggerne paa St. Kilda har forladt deres Ø.

Ude i det atlantiske Ocean ca. 60 km N.V. for Hebriderne ligger en Gruppe Smaaøer, hvoraf den største, St. Kilda, fra gammel Tid har været beboet. Øerne bestaar for største Delen af basaltiske Bjærgarter og hører til den store

nordatlantiske Basaltregion; Klippegrunden kommer frem i Dagen over største Delen af Øernes Overflade, og kun hist og her, navnlig i Dalene, finder man et tyndt Dække af Løsjord og Tørv. Kysterne er stejle og vanskeligt tilgængelige, kun paa Sydsiden af St. Kilda findes en beskyttet Bugt, Village Bay, hvor Landing kan finde Sted. Klimaet er udpræget oceanisk med en meget mild (frostfri) Vinter, men til Gengæld en kølig, taaget og regnfuld Sommer. Paa Grund af de talrige og voldsomme Storme kan Trævækst ikke trives, men i de mindre udsatte Dele af Øerne vokser der lave Buskadser og Græs. Der dyrkedes lidt Kartoffler og Byg, som lige til det sidste blev malet paa „middelalderlige“ Stenkyærne, der blev trukket med Haanden. Af Husdyr holdtes Faar og nogle faa Køer, men ingen Heste; Fiskeri og Fuglefangst bidrog i væsentlig Grad til Befolkningens Ernæring.

Den oprindelige Befolkning var Kelter, som imidlertid i Vikingetiden blev opblandet med Nordmænd, der erobrede Øerne og herskede der indtil Slutningen af det 12. Aarh., hvorefter St. Kilda kom ind under Skotland. Sproget vedblev imidlertid at være gælisk, og indtil for ganske nylig taltes der slet ikke Engelsk, men i Løbet af de sidste 20—30 Aar vandt dette Sprog dog frem blandt Ungdommen, medens den ældre Generation stadig med stor Trofasthed holdt fast ved Forfædrenes Tungemaal.

Beboerne af St. Kilda har længe kæmpet en haard Kamp for deres Tilværelse. Gennem lange Tidsrum var de afskaarne fra Forbindelse med Omverdenen og i Uaar med Misvækst og svigtende Fangst rasede Hungersnøden iblandt dem; saa sent som i Sommeren 1926 har der været Sult og Nød i det lille Samfund.

Disse Katastrofer i Forbindelse med en stor Børnedødelighed bragte Indbyggerantallet til at falde, men værre endnu var det, at Ungdommen, navnlig efter Krigen, i stort Antal udvandrede til de skotske Byer.

Ungdommens Udvandring blev katastrofal for hele Samfundets Næringsliv, fordi man ikke uden unge, raske Mænd kunde indfange og klippe de halvvilde Faar paa Soay, og dette var netop en af Grundpillerne i St. Kildas Økonomi.

Under disse trøstesløse Forhold foreslog Regeringen at rømme Øen, og med Sorg gik de tilbageblevne Beboere, hvis Antal efterhaanden var svundet ind til 45, ind paa at lade sig overflytte til Halvøen Morvern i Skotland. Rømningen af St. Kilda fandt Sted 30. August 1930. I det gæliske Skotland beklages Opgivelsen af St. Kilda meget stærkt, idet et af Fristederne for det vigende keltiske Sprog dermed er gaaet til Grunde.

N. N.

Det danske Studenterhus i »Cité Universitaire«, Paris,

staar nu færdigt til at modtage Danske, der i Studieøjemed opholder sig i Paris. Huset rummer 30 Værelser for mandlige og 10 for kvindelige Studerende, foruden Festsal, Spisestue og Atelierrum. Prisen er foreløbig sat til 500 Francs pr. Maaned for Værelse med Morgenmad.

For den danske geografiske Videnskabs Trivsel er det af afgørende Betydning, at de dygtigste af vore Unge faar Lejlighed til i kortere eller længere Tid at supplere deres hjemlige Uddannelse med et Studieophold ved fremmede Læreranstalter under saa gode Arbejdsvilkaar som muligt.

I Betragtning af det høje Stade, den franske geografiske Videnskab indtager, maa det anses for meget betydningsfuldt, at de ydre Betingelser for danske Studerendes Ophold i Paris er saa gode, som det i Fremtiden vil være Tilfældet.